

(рідкісні видання окремих творів українських письменників - В.Винниченка, Г.Григоренка, О.Стороженка, К.Поліщука та ін.).

Нотний відділ бібліотеки поповнився за рахунок дарунка нашого земляка, а нині жителя Санкт-Петербурга Б.Максименка (рідкісні видання музичних творів українських, російських та зарубіжних композиторів минулого).

Особливо багато книг дарує товариство «Просвіта» Ніжинського педінституту. Надходять книги і від гостей з української діаспори. Нещодавно Яр Славутич, професор Українського Вільного Університету в Мюнхені, подарував власні поетичні збірки та літературознавчі праці. Свої твори подарували І.Качуровський, Ольга Мак, П.Одарченко.

З метою ознайомлення студентського загалу та професорсько-викладацького складу з книжковими багатствами бібліотеки створено музей рідкісної книги. У двох невеликих залах експонується понад 2000 книг, серед яких багато раритетів та цінних видань.

На основі фондів бібліотеки та кафедри світової літератури створюється Всеукраїнський науково-методичний гоголівський центр, який розміщуватиметься в бібліотеці. Проводяться міжнародні конференції, вийшли наукові збірники: «Гоголь и современность: творческое наследие писателя в движении эпох» (К., 1983); «Наследие Н.В.Гоголя и современность» (Нежин, 1988).

Продовжуючи давні традиції, науковці інституту

вносять достойний вклад у гоголіану. Рідкісний фонд видань творів М.В.Гоголя та літературу про нього має і бібліотека. До центру ввійдуть викладачі інституту, наукові інтереси яких пов'язані з Гоголем, та досвідчені працівники бібліотеки. Ведеться копійка робота по добору з фондів бібліотеки видань різних років творів письменника, наукової літератури про його життєвий і творчий шлях, створюється довідковий апарат. Планується книгообмін з бібліотеками України та СНД. Відсутні наукові праці доукомплектовуватимуться ксерокопіями. Нещодавно надійшло до центру нове 9-томне видання творів М.Гоголя з Росії.

Встановлено контакти бібліотеки з Грецією. У вересні 1993 р. Ніжин уперше відвідав професор богослов'я Яннинського університету Христос Ласкадіс. Його інтересували культурно-історичні цінності грецьких поселень в Україні, зокрема в Ніжині, рідкісні видання грецькою мовою. Він ознайомився з цією літературою, знайшов чимало видань, яких немає в Греції, а також подарував 41 екземпляр видань наукових записок Яннинського університету грецькою мовою.

Бібліотека встановила зв'язки з Одеським філіалом Фонду грецької культури. Туди надіслано відомості про фонди бібліотеки грецькою мовою.

Успіхи бібліотеки - заслуга невеликого працелюбного колективу, який зберігає і примножує традиції. Серед її співробітників багато ветеранів. Свій великий досвід і знання вони передають молодій зміні.

О.Почкутова

50 років НАУКОВІЙ БІБЛІОТЕЦІ УЖГОРОДСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Наукова бібліотека УЖДУ - найбільша в Закарпатській області. За цінністю книжкових фондів вона є також однією з визначних бібліотек України.

Свою діяльність вона розпочала у жовтні 1945 р. Формувати фонди допомагали бібліотеки різних навчальних закладів та універсальні, які безкоштовно надсилали зі своїх фондів навчальну, наукову, суспільно-політичну та художню літературу. Поповнювалися фонди і за рахунок щорічного збільшення асигнувань.

Ще з 1948 р. бібліотека починає отримувати обов'язковий примірник за профілем університету, що значною мірою сприяло повноті комплектування науковою літературою. В 1954 р. було передано фонди колишнього педінституту, в 1988 р. - літературу будинку політосвіти.

На збагачення фондів впливає активний вітчизняний і міжнародний книгообмін. Від 63,6 тис. прим. книг (1946) книжковий масив нині сягнув за 1, 5 млн. прим. книг, брошур, періодичних видань на 24 мовах світу.

У фондах бібліотеки зберігаються цінні й унікальні видання як вітчизняного, так і зарубіжного книгодрукування. Серед них - 24 інкунабули, велика колекція палеотипів, прижиттєве видання граматики

М.Ломоносова, велика кількість латинських рукописів, старовинних грецьких та інших книг. Є також одна зі старовинних рукописних книг Закарпаття «Минея» (1556).

Відділ «Карпатика» зберігає рукописи закарпатських письменників О.Духновича, М.Лучкая, А.Коцака та інших, які користуються великим попитом читачів.

Обсяг роботи бібліотеки з кожним роком збільшується. Зростання контингенту вузу зумовлює зростання кількості читачів, відвідувань, книговидачі. Якщо в 1946 р. було 100 читачів, то протягом 1994 р. структурними підрозділами бібліотеки обслуговано понад 40 тис. студентів, аспірантів, науковців університету, творчої інтелігенції міста, спеціалістів народного господарства, науки, культури, освіти області. Книговидача становить понад 1 млн. прим.

Найінтенсивніший період розвитку бібліотеки припадає на 70 - 90-ті роки. Активно поповнюються фонди наукової та навчальної літератури, щорічно надходять 35-40 тис. прим. книг та журналів. У 1983 р. НБ було віднесено до вищої категорії бібліотек. За свою роботу вона неодноразово нагороджувалася почесними грамотами.

У структурі бібліотеки організовано нові підрозділи, де активно використовуються найсприятливіші форми та методи обслуговування читачів: групове та диференційоване обслуговування, відкритий доступ до

літератури. Створено галузеві відділи підручників. Функціонують вісім абонементів, десять читальних залів, кафедральні бібліотеки, довідково-бібліографічний відділ, ксерокс, апарати для читання мікрофільмів та мікрофіш.

Удосконалюється довідково-бібліографічний апарат. Книжковий фонд відбивається у системі каталогів та картотек.

У довідково-бібліографічному відділі ведеться головна систематична картотека статей, тематичні картотеки: «Праці науковців УжДУ», краєзнавча картотека, «Нові художні твори по назвах, надруковані в літературно-художніх журналах» та ін.

Для кращої інформаційної орієнтації читачів з 60-х років проводяться заняття з основ бібліотечознавства, бібліографії та інформатики для першокурсників усіх форм навчання. Запроваджено такі способи інформації: місячник першокурсника, місячник дипломника, дні кафедр, дні спеціаліста. Постійно подається інформація про нові надходження літератури в багатотиражку «Ужгородський університет».

Керівний склад вузу одержує інформацію з питань науки, освіти, вищої школи по системі ДОК. Спільно з відділом НТІ університету його спеціалісти інформуються по системі ВРІ. Бібліотека регулярно направляє керівництву вузу бюлетені «УжДУ в пресі», рекомендаційні списки літератури з актуальних тем.

Підготовлено й видано ряд бібліографічних покажчиків. Серед них: «Юрій Іванович Венелін-Гуца (1802 - 1839)», «Хунгарологія в Ужгородському університеті», «Основні друковані праці викладачів та співробітників Ужгородського університету (1946 - 1990)», «Професор Штернберг Яків Ісакович (до 70-річчя від дня народження)», «Голодомор 1932 - 1933 рр. на Україні», «О. В. Духнович (1803 - 1885)». Останній - спільна праця бібліографів НБ УжДУ та обласної універсальної наукової бібліотеки.

НБ УжДУ славна не тільки своїми фондами та добрими традиціями в організації роботи з обслуговування читачів, а також своїм колективом висококваліфікованих працівників (у штаті - 70 осіб), де

працює чимало самовідданих ентузіастів, справжніх знавців книг. Найголовніша мета - активна участь у підготовці національних кадрів.

Бібліотека підтримує контакти з просвітницькими товариствами, зокрема крайовою організацією «Просвіта». Широкою популярністю користуються у читачів клуби за інтересами («Сузір'я», клуб молоді сім'ї «Дует»), що працюють при студентських гуртожитках. Там проводяться літературні вечори, читацькі конференції, зустрічі з цікавими людьми краю, організовуються презентації книг.

Нині постають нові відповідальні завдання. Переглядаються, вдосконалюються форми й методи роботи, суттєві зміни відбуваються в довідково-бібліографічному апараті бібліотеки, її фондах, системі обслуговування.

Але коштів на придбання літератури мало. Якщо протягом десятиліть бібліотека одержувала щорічно до 40 тис. прим. книг, то за останні три роки — 7-9 тис. Значна частина цієї кількості надходить через вітчизняний та міжнародний книгообмін, дарується науковцями вузу, різними організаціями. У 1994 р. від Національної бібліотеки ім. Сечені (Угорщина) надіслано 80 періодичних видань з бібліографії, літературної критики, історії. Надійшло багато книг з Вроцлавського університету (Польща). Це наукові праці вузу з різних серій: математика, фізика, історія, філологія.

Наукова бібліотека УжДУ розташована в приміщенні корпусу колишнього кафедрального собору - пам'ятки архітектури XVIII ст. Виділено й додаткову площу - 1000 кв.м, що дало змогу трохи розвантажити основне книгосховище, поліпшити умови праці читачів та працівників бібліотеки. Але це не розв'язало проблему.

Затверджено проект будівництва нового корпусу бібліотеки.

Її колектив, враховуючи сучасні умови, продовжує пошуки та впровадження нових форм і методів діяльності, робить усе можливе для збереження цінних і унікальних видань, дбає про майбутнє піднесення бібліографічної та інформаційної роботи, підвищення культури обслуговування читачів.

Ольга Згурська

Світлана Науменко

50 років ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІЙ ОБЛАСНІЙ НАУКОВО-МЕДИЧНІЙ БІБЛІОТЕЦІ

Серед обласних наукових медичних бібліотек нашої країни Івано-Франківська ОНМБ займає особливе місце. Ця школа передового досвіду з питань організаційно-методичної роботи прислужилася багатьом бібліотекарям не лише України, а й інших республік колишнього Союзу.

Початки становлення бібліотеки сягають 1945 р., коли Станіславський обласний відділ охорони здоров'я одержав від Наркомату здоров'я України штатний розпис з двох осіб на обласну медичну бібліотеку. На

підставі цього документа й було видано наказ про організацію ОНМБ.

Ядром фонду стала література Станіславської обласної лікарні, а також передана Харківською державною науковою медичною бібліотекою та закуплена в приватних осіб. На кінець 1945 р. в бібліотеці нараховувалося 1637 прим. книг та журналів. Обслуговувала вона 127 спеціалістів. Першим директором бібліотеки була М. Володкіна.

Тісне, непристосоване приміщення міської поліклініки, в якому розміщувалася тоді бібліотека, обмаль спеціальної літератури не сприяли високоякісній